ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ „СВЕТИ ДИМИТЪР СОЛУНСКИ”
Град Белослав, община Белослав, кв.„Акации”ул. Стефан Стамболов № 8; тел: **0879823168**,
e-mail:info-400098@edu.mon.bg

Утвърдил:
Директор: ……
инж.Диляна Стоименова

Механизъм за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в ПГ „Св.Димитър Солунски“ гр. Белослав

1.Същност на понятието тормоз

Тормозът е форма на насилие, която се определя като сбор от съзнателни негативни постъпки, които са дълготрайни, насочени към един и същ ученик от страна на един ученик или група. Насилието между деца в училище обхваща широк спектър от прояви. То е явление със сериозни размери и оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението както на децата, които търпят насилие, така и на онези, които го извършват.
Българската дума, която отговаря най-точно на явлението, е "тормоз" ("bullying")
Ключови в разбирането за тормоза са следите характеристики на това поведение:
- Злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете:
- Извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция, за да нарани другата физически или психически, да я унизи или и изолира от социалния живот;
- Повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на агресия.

Физически тормоз - блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяме на болка, спъване, затваряне в някое помещение;
Вербален тормоз - подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди;
Психичен тормоз - подмятане, подигравне, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене;
Социален тормоз - избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространение на злобни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз, изолиране.

Тормозът може да бъде реален или виртуален. Тук спада разпространяването на:
- обидни, заплашителни и подигравателни текс.тови съобщения по мобилен телефон, електронна поща, и различни социални мрежи;
- разпространяване на материали, които уронват достойнството на детето или го унижават:

- снимането на детето с мобилен телефон и свободното разпространяване на снимки или видео в интернет или други канали без негово съгласие, на слухове, клюки и заплахи в социалните мрежи, крадене на самоличности др.

2. Задължение на всеки учител:
Да се намеси, за да прекрати ситуация па тормоз, на която е станал свидетел.

3. Мерки за намаляване на риска от училищния тормоз между учениците:
На всички нива защита и отстояване на човешките права и проява на междуетническа толерантност.
Запознаване на учители, родители и ученици със Зап о вед №РД 09-611 / 18. 05.2012г. и с настоящия "Механизъм за противодействие на училищния гормоз.
Провеждане на колективни и индивидуални срещи с цел информиране на класните ръководители .Какво е насилие и тормоз? Как да го разпознаваме?" :
- Сред родители на родителски срещи и в приемното време на класния ръководител:
- Сред ученици в часа на класа и в приемното време на класния ръководител.

Извършване оценка на тормоза в началото и в края на учебната година..
Включване в обучения за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти и в областта на справяне с училишшия тормоз.

4. Начини за противодействие на училищния тормоз между учениците:
Създаване на координационен съвет, който да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза.

Планиране на три нива - класна стая паралелка, училище, общност;

Дейности на ниво класна стая/паралелка:
Съгласно Плана за час на класа.
Целта е да се създаде пространство, в което се говори открито за тормоза и се работи за формирането у децата на нагласи и социални умения, недопускащи насилие ката например емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др.

Дейности на ниво училище:
Съгласно Годишен план на училището
Подобряване на системата от дежурства с оглед обхващане на местата, в които на етапа на оценка е установено, че се извършва тормоз;
Осигуряване на реални партньорства с външни на училището служби, организации и специалисти

Дейности с родителско участие:
Участие в училищни инициативи и мероприятия.

5. Процедури и алгоритъм при установен училищен тормоз между учениците.

Ниво на тормоз	Отговор на училище	Отговорни лица
Ниско нарушени на правилата	Прекратяване – изтъкване на на нарушеното правило, съответната последица	Дежурен учител, класен ръководител
Повтаряне на едни и същи нарушения на правилата	Протокол за тормоз – възстановяване на щетата, разговаря се с родителите на ученика и УКБППМН	Класен ръководител
Сериозно – злоупотреба със сила, както и и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и възстановяване на щета	Насочване към МКБППМН, ДПС и РУ „полиция“, ОЗД и община по силата на Координационния съвет;, Протокол за тормоз – среща с родителите.	Координационен съвет

Следват се:
ЕДИННИ УЧИЛИЩНИ ПРАВИЛА ЗА ДЕЙСТВИЕ В СЛУЧАИ НА ТОРМОЗ СРЕД УЧЕНИЦИТЕ - Приложение №1

6. Действия при разрешаване на установен училищен тормоз между учениците.

На първо място важно е да се разграничат случаите,когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между децата. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват. По-голямата част от ситуациите на тормоз следва да бъдат овладени от учителите, а някои от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест.

Първа стъпка: Прекратяване на ситуация на тормоз:
Задължение на всеки учител еда се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.
- В случай на физически тормоз децата трябва да бъдат разделени, да се прекрати физическият контакт между тях незабавно и да се уведоми класния ръководител
- Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това следва да се случи на по-късен етап. Важното е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и тое недопустимо поведение.

Втора стъпка: Реакции спрямо детето, което е упражнило тормоз:
Когато става въпрос за първа проява, която нее тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата. Той се прилага от класния ръководител.
Подходи за възстановяване на щетите изисква време и по-задълбочен разговор с детето. Важно е учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, да покаже ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик, и че се действа с оглед отново да се възстановят ценностите, към които цялото училище се придържа, а не за да бъде наказан.
Ключов момент във възстановяването на щетата е, че класният ръководител разговаря с ученика, а ученикът сам избира и решава как ще поправи грешката си, с което отново ще се възстанови нарушената ценност.
С това негово решение трябва да се съгласи и ученикът, който е бил потърпевш от тормоза.
Като първа стъпка класният ръководител изслушва детето. Не е желателно детето да се изслушва съвместно с потърпевшото дете. След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, класният ръководител за определен период от време проследява поведението на децата и дава обратна връзка.

Трета стъпка: Реакции спрямо дете, което е обект на тормоз:
Работата с деца, които са обект на тормоз, е насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.
- Класният ръководител говори с детето, по възможност още същия ден, за да разбере какво точно се е случило;
- Подчертава се поверителността на разговора, като се обяснява кои ше бъдат уведомени за случилото се;
- Класният ръководител наблюдава детето в следващите дни, за да се увери как се Чувства.

Четвърта стъпка: Реакции спрямо наблюдателите:
-Класният ръководител изтъква тези, които са се намесили в защита ценностите на училището. С останалите споделя очакването да направят същото, ако се случи в бъдеще;
-Класният ръководител насърчава учениците за грижа спрямо тормозеното дете. Вж Приложение №2

7. Регистриране на ситуации на тормоз

1. Създава се регистър на училището за регистриране на случаи на тормоз между учениците.

- . Всяка ситуация на тормоз се регистрира и описва от учителя, който я е наблюдавал в дневника за описване на ситуации на тормоз е цел да се проследи развитието на случая във времето и да се планира подходяща интервенция. Всяка описана в дневника ситуация съдържа следната информация: дата; какво се е случило - кратко описание на случая, кога се е случило, кои са участниците; кой служител е регистрирал ситуацията - име н подпис; какво е предприето като действия /намеса, превенции/; кои отговорни участници са информирани /институции, органн, родители/, как е приключила ситуацията или на какъв етап е и какво предстои. Този дневник се съхранява при председателя на координационния съвет.
- Класните ръководители следят вписаните в дневника случаи и предприемат съответни мерки като взаимодействат с родителя на ученика и с учителите.

Училищна система за насочване към други служби

В случаите, при които поведението на детето се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с насилие Координационният съвет предлага иа директора да бъде потърсено съдействие от страна на отдел "Закрила на детето" местната комисия за БППМН, полицията и всички останали участници в мултидисциплинарния екип по силата на координационния механизъм.

Настоящият механизъм е приет на ПС с протокол №13/11.09.2026г.

ПРИЛОЖЕНИЕ №1

ЕДИННИ УЧИЛИЩНИ ПРАВИЛА ЗА ДЕЙСТВИЕ В СЛУЧАИ НА ТОРМОЗ СРЕД УЧЕНИЦИТЕ

Единните училищни правила са създадени във връзка с прилагане на Механизма за противодействие на училищния тормоз в ПГ "Св.Димитър Солунски"гр.Белослав. Те са неизменна част от превантивните дейности, които се предприемат на ниво училище. Тяхната цел е прилагане на цялостен училищен подход за недопускане на тормоз и прояви на насилие сред учениците и бързо и ефективно справяне с проявленията на такива. Настоящите правила регламентират задълженията на всички служители, свързани със случаите на тормоз.

Правилата са разработени от Координационния съвет на базата на:

- направената оценка и анализирането на проблема, свързан с наличие и прояви на тормоз сред учениците;
- набраните предложения от страна на ръководството на училището, класовете, учителите, непедагогическня персонал, Ученическия съвет и родителите.

Правилата се основават на следните принципи

- Нетолериране и нетърпимост към тормоза и насилието в училище .
- Ангажираност от страна на всички възрастни в училище.
- Стремеж към формиране на училищна общност, култура на социално компетентно поведение от страна на всички участници и училищния живот и взаимно уважение.

Строги граници, които индикират неприемливото поведение, водещо към прояви на тормоз и насилие и прилагане на съответни мерки при преминаването на тези граници.

Правила:

1. В ПГ "Св.Димитър Солунски" гр.Белослав, всички участници в училищния живот се уважаваг взаимно (ученици, учители, ръководство,родители, непедагогически персонал).
2. Всички дават най-доброто от себе си, за да поддържат позитивен психологически климат и конструктивни отношения в дух на взаимно разбиране, сътрудничество и толерантност.
3. Всички в училище изпълняват съвестно и отговорно своите конкретни ангажименти по превенцията и справянето с училищния тормоз.

Те са следните:

1. Задължения на учениците:

• Учениците изпълняват задълженията си според Правилника за дейността на училището. Учениците активно участват в изграждането на общоучилищна култура на толерантни взаимоотношения и допринасят с поведението си за изграждането на училищната общност.

- Учениците не толерират насилието и тормоза и незабавно информират за наличие на подобии прояви.
- С оглед обхващане на местата, където според оценката се осъществява

II. Задължения на персонала на училището

1 . Педагогически съвет :
Приема настоящите правила на свое заседание, като неразделна част от Училищната програма за прилагането на механизъм на противодействие на училищния тормоз между учениците.

2. Координационен съвет:
• Планира, проследява и координира дейностите за справяне с тормоза на равнище училище:
• Обобщава резултатите от оценката на тормоза в началото и в края на учебната година и запознава заинтересованите страни с обобщените резултати:
• Обсъжда и приема процедурите за докладване, регистриране и проследяване на случаите на тормоз:
• Прави мотивирани предложения до директора с цел подобряване на работата;
• Подпомага класните ръководители с материали и консултации, съдейства за организирането на периодични обучения на учителите по темата за насилието и тормоза.

3. Председател на координационния съвет:
• Извършва оценката иа тормоза в училище в началото и в края на учебната година и запознава класните ръководители с резултатите на съответния клас;
• Отговаря за воденето и съхранението на Дневника със случаи и процедура за управление на информацията;

4.Класни ръководители:
• Запознават учениците с процедурата на съобщаване на случаи на тормоз:
• Инициират приемането на правила и ценности на равнище клас, които поставят на видно място в класната стая;
• В плана на класа планират провеждането на дейности, свързани с формирането у учениците на нагласи и социални-умения, недопускащи насилие;
• За всеки случай на насилие или тормоз попълват протокол, който предават на председателя на координационния съвет;
• Участват в работата на екипа, сформиран по конкретен случай на ученик от класа:
• Информират родителите в началото на всяка учебна година за Училищната програма за противодействие на тормоза, както и за приетит

5 .Всички учители :

- Включват темата за насилието и тормоза в учебни единици, при които това е възможно;
- Поощряват и развиват съвместното учене, както и поведение на сътрудничество и взаимопомощ;
- Познават и използват установената система за информиране н съобщаване за случаи па тормоз между учениците;
- Познават и прилагат правилата и последствията, приети от съответния клас и изискват or учениците да ги спазват.

6.Дежурни учители :

- Стриктно спазват утвърдения от директора график за дежурство:
- Реагират според утвърдените процедури в ситуации на тормоз по време на дежурството:
- Докладват на училищното ръководство за всеки случай на тормоз.

7. Непедатогически персонал:

- Полагат грижи за предотвратяване на прояви на насилие и тормоз в училищни помещения, за които отговарят:
- Познават основните принципи на действие в ситуации на тормоз и ги прилагат:
- Не допускат прояви на тормоз и насилие н съобщават за т ях ма класен ръководител, заместник директор, директор.

8. Ръководство:

- Ръководството на училището създава необходимите условия и предпоставки за изграждане на позитивен психа-социален климат и конструктивни взаимоотношения в дух на толерантност, сътрудничество и партньорство.
- Контролира дейностите по превенция на насилието и тормоза и интервенция в случаите на тормоз
- Осъществява взаимодействие с извънучилищни институции и организации, имащи отношение към проблема.
- Насърчава и поощрява просоциалното поведение и добрите взаимоотношения чрез подходящи форми - грамоти, организиране на конкурси, инициативи, форуми, кампании и пр.

9. Родители:

- Провеждат задълбочени разговори по темата за тормоза и насилието със своите деца.
- Следят за признаци на упражнен тормоз и насилие над децата си.
- Незабавно уведомяват училищните власти, ако станат свидетели на прояви на тормоз и насилие.
- Активно се включват в мероприятията, организирани на ниво клас и на ниво училище във връзка с превенцията на тормоза и насилието.
- У частват в тематични родителски срещи, форуми и други училищни и извънучилищни дейности.
- Отправят предложения и при възможност подпомагат ресурсното осигуряване на прилагането на Механизма за противодействие на училищния тормоз.
- С оглед обхващане на местата, където според оценката се осъществява тормоз, могат да се включват по график в дежурствата в сградата на училището и училищния двор.

l.Процедури за регистриране, докладване и разглеждане на случаи на тормоз

Всеки учител или служител, станал свидетел на ситуация на тормоз или за която е получил сигнал от ученик, родители или друг служител or училището е длъжен да се намеси, за да прекрати ситуацията на тормоз. За ученици - жертва на тормоз е създадена форма за подаване па сигнал. Всеки класен ръководител може да договори с учениците си от класа и други форми и начини на съобщаване на случаи на тормоз

Нива на тормоз	**Отговор на училището**	**Документиране**	**Процедури за интервенция**
Първо ниво-ниско Нарушаване на правилата	Действията се предприемат от класния ръководител заедно с родител/и, като се предприема корекционна работа с ученик, група ученици или целия клас. При повторение на насилственото поведение или ако един и същ ученик е тормозен нееднократно, тогава се предприемат действия, предписани в ситуации от второ и трето ниво.	Ситуациите от първо ниво се документират от класния ръководител	1, Откриване на ситуацията на тормоз – събира се подробна информация за случилото се от всички участници. 2. Прекратяване на ситуацията и успокояване на всички участници. 3. Уведоняване на родителите. 4. Консултации,провеждане на индивидуални разговори с участниците. 5. Мерки и действия от страна на класния ръководител и намиране на решения. 6. Мониторинг на предприетите мерки и действия.

Второ ниво - повтаряне на едни и същи нарушения на правилата или допускане на нарушения с по- сериозни последици	Действията се предприемат от класен ръководител, представител на Координационния съвет, директор и родител. КС прави оценка на риска и се инициира индивидуална работа по случая.	Ситуацията се документира в дневника със случаи	1.Откриване на ситуацията. 2.Прекратяване на ситуацията и успокояване на всички участници. 3.Уведомяване на родител. 4.Уведомяване на РУО-Варна и по преценка ОЗД, органите на полицията. 5.Консултации 6.Мерки и действия на работа с КС. 7.Мониторинг на предприетите мерки и действия.
Трето ниво – Злоупотреба със сила и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота	Незабавно се уведомява РУО, ОЗД и/или органите на полицията. Действията се предприемат от директор, заедно с КС и задължително представител на родителите и институциите. Отговорът на училището може да включва насочване към МКБППМН и полицията, ОЗД и община Белослав за създаване на протокол за тормоз и възстановяване на щетата, включванен а уязвиците в допълнителни програми и дейности и др.	Дневник със случаи и процедури за управление на информацията. Предприема се интензивна работа , включваща всияки участници, оценка на потребностите и план за действие	1.Откриване на ситуацията и незабавно уведомяване на РУО Варна и ОЗД, органите н аполицията. 2.Прекратяване на ситуацията и успокояване на всички участници. 3. Уведомяване на родител. 4, Консултации и индивидуални разговори с участниците. 5. Мерки и действия от страна на КС, интезивна работа по случая и насочване на ученика и родителя към други институции ако е необходимо.

Настоящите Единни училищни правила за действие при регистриране случаи на тормоз и насилие в училище са изготвени от Координационния съвет за противодействие на тормоза в училище и са приети на ПС с протокол № 13/11.09.2026 г.

Настоящите Единни училищни правила за действие при регистриране случаи на тормоз и насилие в училище са изготвени от Координационния съвет за противодействие на тормоза в училище и са приети на ПС с протокол № 13/11.09.2026 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ №2

ПРАКТИЧЕСКИ НАСОКИ

Схема за реакция в случай ,ю тормоз

Стъпка 1

! Служител или учител, получил сигнал за тормоз, незабавно информира административното ръководство На училище то Родител или ученик, разполагащ с информация за случай на тормоз, информира административното ръководство на училището чрез класния ръководител.

2. Учител или служител, свидетел На случай, незабавно се намесва, за да прекрати ситуацията На тормоз и информира незабавно административното ръководство ю гимпазията.

Стъпка 2

1 При случай от първо ниво според единната класификация за формите на тормоз/ действията се предприемат от класния ръководител с помощта ю родителите, ако това не представлява заплаха за детето/ съгласно процедурите, разписани в Училищния механизъм за противодействие па тормоза

2. При случаи от втора и трето ниво инцидентът се регистрира в дневника за случаите на тормоз, информацията се предава и на председателя На училищния координационен съвет за противодействие па училищния тормоз и се преминава към стъпка 3.

Стъпка 3

1.Директорът На училището информира началника ю РУО по телефон до 1 час след получаване на информацията за случаи по трето нива. Сигнал за случая се подава и към МВР и ОЗД

2. Училищният координационен съвет се запознава с информацията и инициира работа по конкретния случай, включваща верифициране на ситуацията.оценка На риска: индивидуална работа е участвалите в ситуацията тормоз.мониторинг На предприетите мерки и действия.